

Zastupništvo u parnici

Andelija Tasić

- *Advocati qui dirimunt ambigua facta causarum non minus providunt humano generi, quam si proeiliis atque vulneribus patriam parentesque salvarent*
- Advokati koji rasvetljavaju nejasne činjenice u postupku ne koriste manje ljudskom rodu nego kada bi bitkama i ranama u ratu spašavali domovinu i roditelje

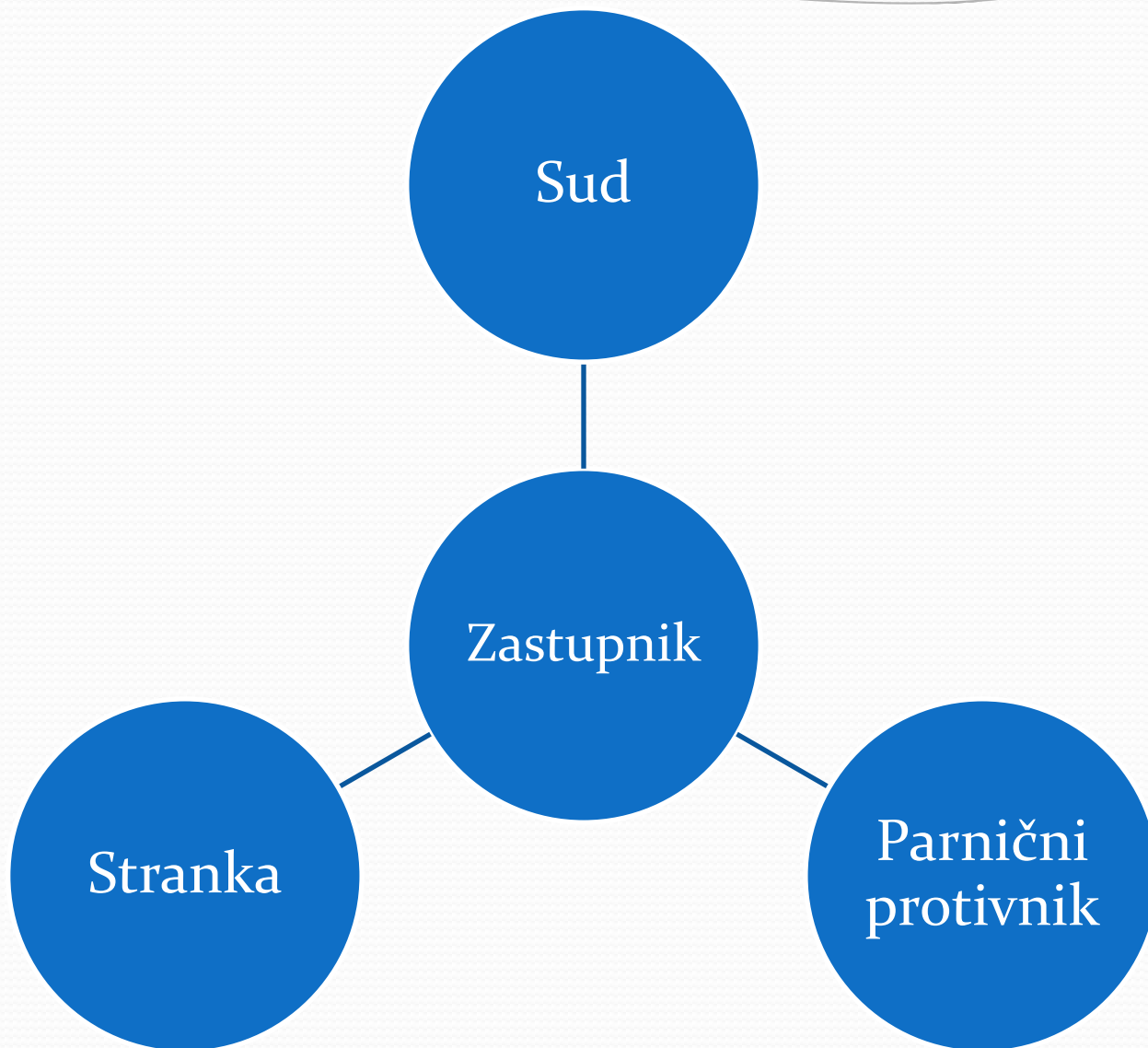
Zastupnik

Zastupnik – lice koje u ime i za račun parnične stranke preuzima parnične radnje

Kada postoji potreba za zastupnikom?

- Poslovna/parnična nesposobnost
- Faktička nesposobnost
- Pravničko (ne)znanje
- Nemanje vremena

Zastupnik nije stranka, ali...

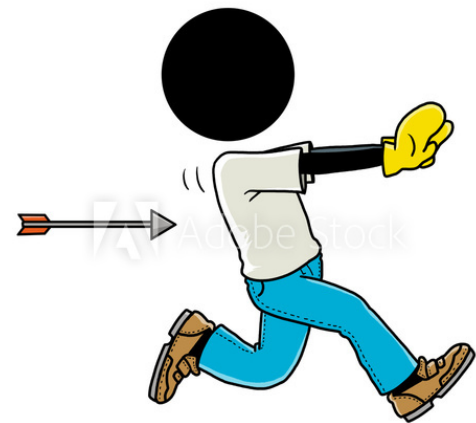
PRAVA:

- Za stranku koja nema parničnu sposobnost saslušaće se njen zakonski zastupnik. Sud može da odluči da se umesto ili pored zakonskog zastupnika, sasluša sama stranka, ako je njeno saslušanje moguće.
- Sudija ne može da vrši sudijsku dužnost (isključenje) ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili mu je supružnik, odnosno vanbračni partner, srodnik po tazbini do drugog stepena, bez obzira da li je brak prestao ili nije;

OBAVEZE:

- Sud može da odluči da zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke naknadi protivnoj stranci troškove koje je prouzrokovao svojom krivicom

- Ukoliko je zastupnik legitimisan za zastupanje i radnje koje preduzima jesu u granicama njegovih ovlašćenja, sve parnične radnje koje preduzima, odnosno koje su prema njemu preduzete proizvode dejstvo/pogađaju **SAMU STRANKU!**

VRSTE ZASTUPNIKA

Tri vrste zastupnika:

- Zakonski zastupnik
- Zastupnik pravnih lica
- Voljni zastupnik

Dejstva radnji koje preduzimaju su ista, razlikuju se samo
osnov ovlašćenja za zastupanje i
način postavljanja

Zakonski zastupnik

- Zakonski zastupnik postavlja se parnično nesposobnim strankama ili strankama koje su iz drugih razloga u nemogućnosti da štite svoje interese u parnici

Uvek ga postavlja neko različit od stranaka:

- Sud
- Organ starateljstva
- Zakonodavac

- Da svi oni...

- i sve one

- Budu na adekvatan način zastupani u parnici

- Stranku koja nema parničnu sposobnost zastupa njen zakonski zastupnik
- Zakonski zastupnik može u ime stranke da preduzima **sve** radnje u postupku. Ako je za podnošenje ili povlačenje tužbe, priznanje, odnosno za odricanje od tužbenog zahteva, zaključenje poravnanja, izjavljivanje, povlačenje ili odricanje od pravnog leka, posebnim propisima predviđeno da zastupnik mora da ima posebno ovlašćenje, on može te radnje da preduzima samo ako ima ovlašćenje.

Vrste zakonskog zastupnika

Vrste zakonskog zastupnika:

- Roditelji/usvojioci
- Staratelji
- Kolizijski staratelj
- Stečajni i likvidacioni upravnik
- Privremeni zastupnik
- Zastupnik za prijem pismena

Obaveze

Zakonski zastupnik je u obavezi da:

- Dokaže da je zakonski zastupnik
- Ima ovlašćenje za preduzimanje određenih radnji, ako je to potrebno

Sud je u obavezi da:

- Obavesti organ starateljstva da zakonski zastupnik lica pod starateljstvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju
- Zastane s postupkom i predloži da se odredi drugi zakonski zastupnik

Privremeni zastupnik

- Kada?

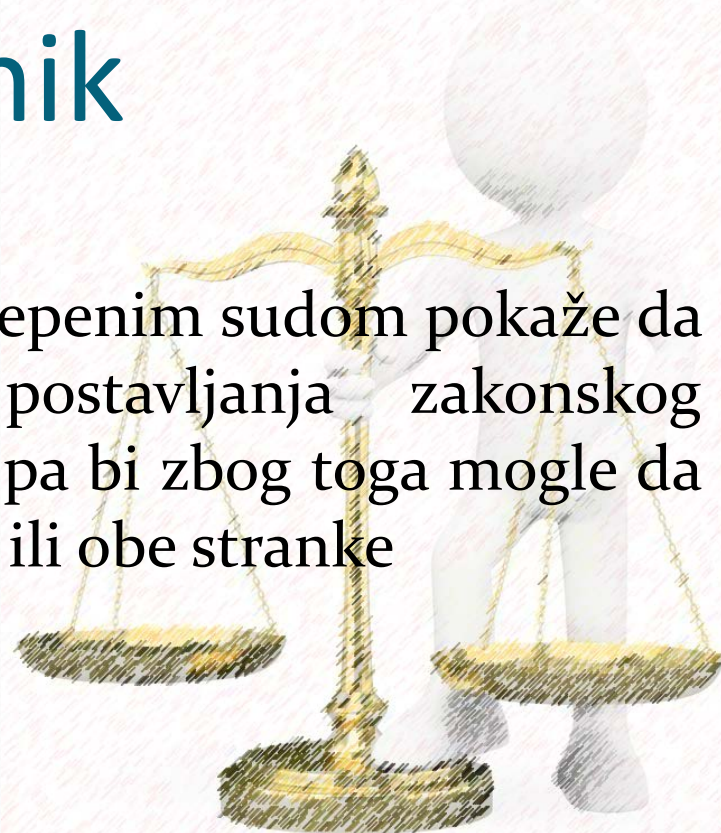
Ako se u toku postupka pred prvostepenim sudom pokaže da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženom trajao dugo, pa bi zbog toga mogle da nastanu štetne posledice za jednu ili obe stranke

- Kome?

Samo tuženom

- Ko?

Advokat, po redosledu sa spiska advokata koji dostavi advokatska komora

Sud postavlja tuženom privremenog zastupnika

Sud će da postavi tuženom privremenog zastupnika naročito ako:

- 1) tuženi nije parnično sposoban, a nema zakonskog zastupnika;
- 2) postoje suprotni interesi tuženog i njegovog zakonskog zastupnika;
- 3) obe stranke imaju istog zakonskog zastupnika;
- 4) je prebivalište ili boravište, odnosno sedište tuženog nepoznato, a tuženi nema punomoćnika;
- 5) se tuženi ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inostranstvu, a dostavljanje nije moglo da se izvrši.

Sud može da postavi privremenog zastupnika i pravnom licu

Kada će sud da postavi oglas?

Sud postavlja oglas kada:

- je prebivalište ili boravište, odnosno sedište tuženog nepoznato, a tuženi nema punomoćnika;
- se tuženi ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inostranstvu, a dostavljanje nije moglo da se izvrši.

Oglas se postavlja:

U "Službenom glasniku Republike Srbije", preko oglasne table suda i na internet stranici suda, a po potrebi i na drugi način.

- Da li smatrate opravdanim da se privremeni zastupnik postavlja samo tuženom?

-
- Ukoliko oba roditelja zajednički vrše roditeljsko pravo, da li je potrebno da zajednički preduzimaju parnične radnje?
  - U kojim slučajevima samo jedan roditelj preduzima parnične radnje?
  - Da li je hranitelj zakonski zastupnik?

Punomoćnik i zastupnik za prijem pismena

- Kome?

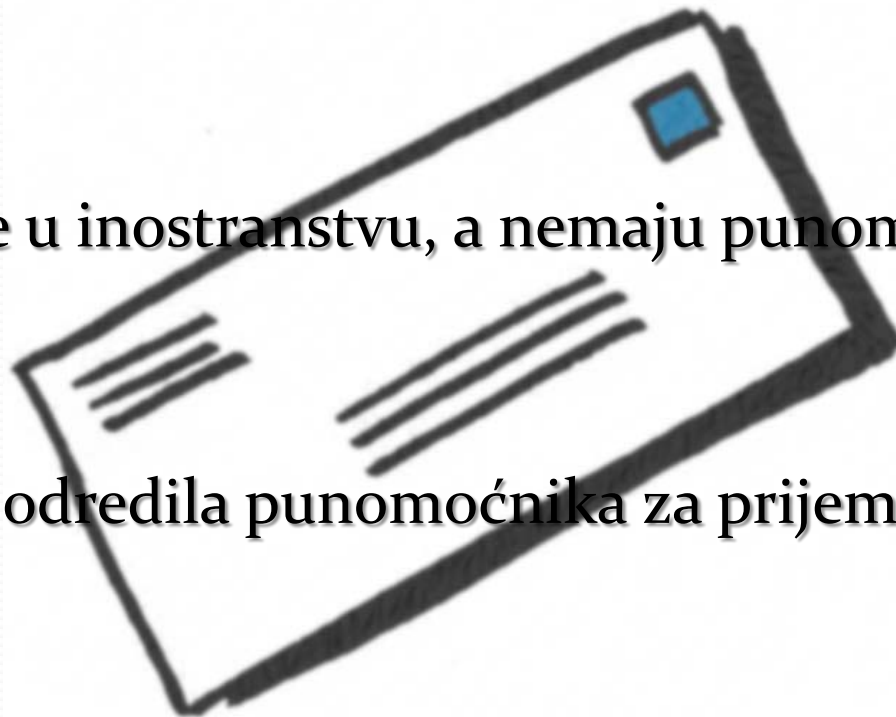
Stranci ili njenom zakonskom zastupniku

- Kada?

Ako se nalaze u inostranstvu, a nemaju punomoćnika u RS

- Preduslov:

Da nije sama odredila punomoćnika za prijem pismena

Otkaz i opoziv punomoćja

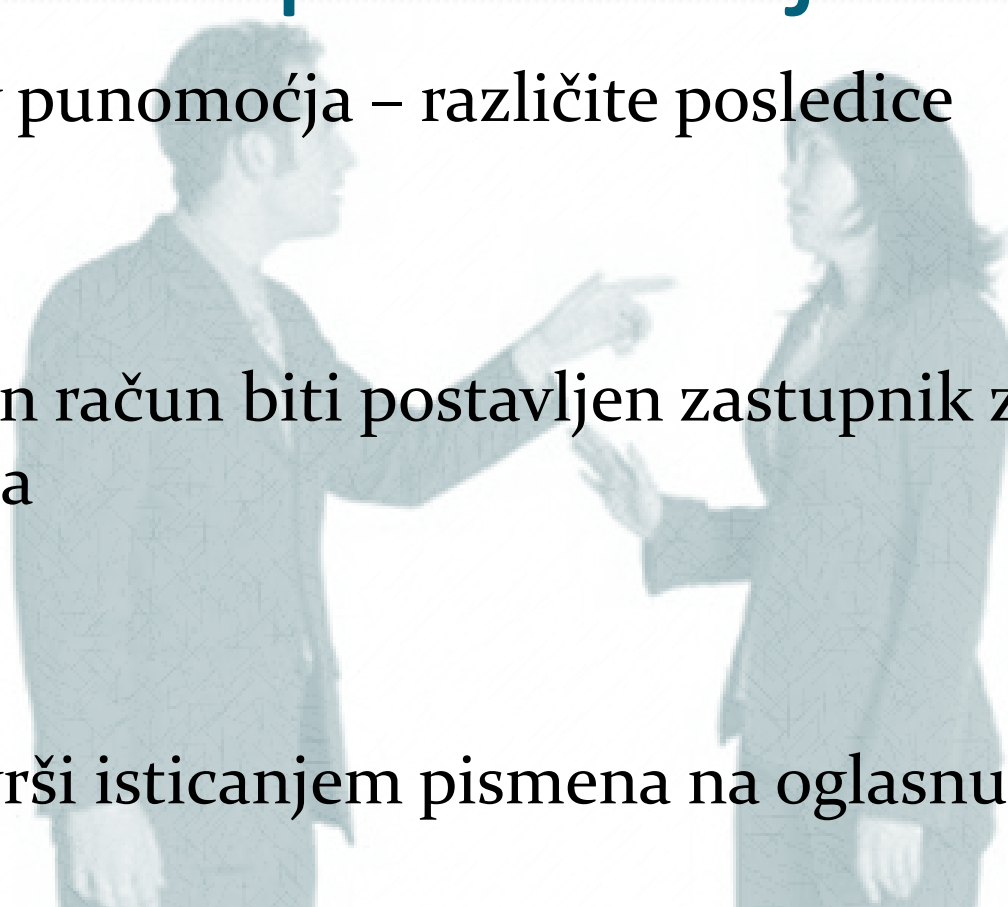
- Otkaz i opoziv punomoćja – različite posledice

OTKAZ:

Stranci će na njen račun biti postavljen zastupnik za prijem pismena

OPOZIV:

Dostavljanje se vrši isticanjem pismena na oglasnu tablu suda

Dodatna pravila

Dodatna pravila:

- Odrasli član domačinstva (ne i sused!)
- Suparničar

Zastupnici pravnog lica

- PRAVNA LICA imaju stranačku i parničnu sposobnost
- Nemaju aktivno telesno držanje
- Parnične radnje za njih preduzimaju fizička lica određena zakonom, statutom ili drugim opštim aktom

- Zakonski zastupnik ≠ zastupnik po zakonu
- Zakonskog zastupnika pravna lica imaju kada izgube parničnu sposobnost – LIKVIDACIONI ILI STEČAJNI UPRAVNIK

Zastupnik privrednog društva

ZPP:

- *Punomoćnik pravnog lica može biti advokat, kao i diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom koji je u radnom odnosu u tom pravnom licu*

Zastupnik pravnog lica legitimise se:

- Ličnom ispravom
- Izvodom iz odgovarajućeg akta

Ovlašćenja zastupnika privrednog društva

- Ovlašćenja zastupnika privrednog društva utvrđena su osnivačkim aktom, ugovorom ortaka ili članova društva, statutom ili odlukom nadležnog organa društva, uključujući i mogućnost da ovim aktima budu predviđena izvesna ograničenja (npr. da pojedine radnje mogu biti preduzete samo uz saglasnost nekog drugog organa)

Zastupnici drugog pravnog lica

- Zastupanje Republike Srbije i njenih organa, jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave uređuje se posebnim propisima.
- Ko zastupa državu?

Република Србија

ДРЖАВНО
ПРАВОБРАНИЛАШТВО

- Ko zastupa:
- Ortačko društvo?
- Društvo sa ograničenom odgovornošću?
- Akcionarsko društvo?

Šta je prokura?

Punomoćnici

- Punomoćnik fizičkog lica može biti advokat, krvni srodnik u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug, kao i predstavnik službe pravne pomoći jedinice lokalne samouprave koji je diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom.
- Punomoćnik zaposlenog u sporu iz radnog odnosa može biti i predstavnik sindikata čiji je zaposleni član, pod uslovom da je diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom.

Odluka Ustavnog suda IUz-51/2012 od 23.05.2013.

- ESLJP – DA LI JE BESPLATNA PRAVNA POMOĆ OBAVEZNA?
  - Ne, već samo u slučajevima kada je u pitanju obavezno advokatsko zastupanje ili je pravna stvar naročito kompleksna
  - Airey v. Ireland
  - DA LI SE BESPLATNA PRAVNA POMOĆ MOŽE DODELITI PRAVNIM LICIMA?

  - DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft mbH
  - v. Bundesrepublik Deutschland
- (predmet spora, kompleksnost, izgledi na uspeh, važnost, da li mogu sami da preduzimaju radnje, da li su platežno sposobni da sami snose troškove postupka)
- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći

Besplatni punomoćnik

- Zastupnik koga postavlja predsednik suda ukoliko je sud usvojio zahtev stranke za postavljanje besplatnog punomoćnika
- Uslovi:
  - Da je stranka oslobođena prethodnog plaćanja troškova postupka
  - Da je sud priznao pravo na besplatnu pravnu pomoć zbog toga što je ocenio da je to nužno radi zaštite prava stranke ili zato što je to propisano posebnim zakonom
- Koga predsednik suda postavlja za besplatnog punomoćnika?
  - Advokata po redosledu sa liste advokata koju sudu dostavlja advokatska komora

Vrste punomoćnika

- Parnični punomoćnik
- Punomoćnik za prijem pismena
- Generalni punomoćnik

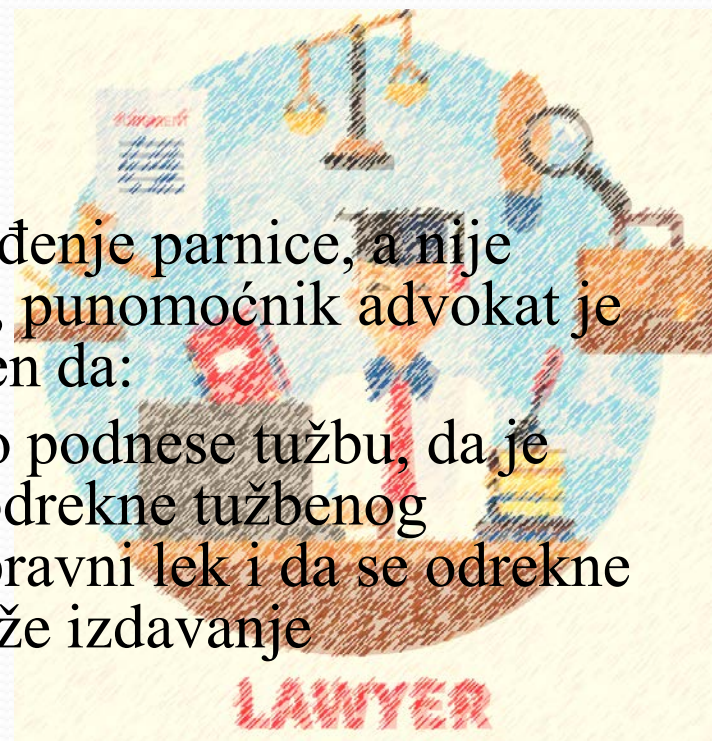
Punomoćje

- Punomoćje se izdaje u pisanom obliku.
- Stranka određuje granice ovlašćenja svog punomoćnika
- Može da izmeni ili da opozove njegove radnje

Šta može advokat?

- Ako je stranka izdala punomoćje za vođenje parnice, a nije bliže odredila ovlašćenja u punomoćju, punomoćnik advokat je na osnovu ovakvog punomoćja ovlašćen da:
  - 1) vrši sve radnje u postupku, a naročito podnese tužbu, da je povuče, prizna tužbeni zahtev ili se odrekne tužbenog zahteva, zaključi poravnanje, izjavi pravni lek i da se odrekne ili odustane od njega, kao i da predlaže izdavanje privremenih mera obezbeđenja;
  - 2) podnosi predlog za izvršenje ili za obezbeđenje i preduzima potrebne radnje u postupku povodom takvog zahteva;
  - 3) prenese punomoćje na drugog punomoćnika ili ovlasti drugog punomoćnika na preduzimanje samo pojedinih radnji u postupku;
  - 4) od protivne strane primi i naplati dosuđene troškove.

Šta mogu krvni srodnik i ostali iz čl.85?

- Ako stranka u punomoćju nije bliže odredila ovlašćenja punomoćnika, **punomoćnik koji nije advokat** može na osnovu ovakvog punomoćja da preduzima sve radnje u postupku, **ali mu je uvek potrebno izričito ovlašćenje** za povlačenje tužbe, za priznanje ili odricanje od tužbenog zahteva, za zaključenje poravnanja, za povlačenje ili odricanje od redovnog pravnog leka i za prenošenje punomoćja na drugo lice.

Supstitucija

- Šta vi možete, kao pripravnici?

Da zamenite svog advokata, osim u postupku po pravnim lekovima

- Šta vi možete, kao advokati?

Da zamenite drugog advokata za sve ili samo pojedine parnične radnje

Punomoćnik bez punomoćja

Lice koje je ovlašćeno za zastupanje ali nema ispravu o punomoćju

- Ako je punomoćniku fizičkog lica dato ovlašćenje da može da preduzima sve radnje u postupku, a stranka, odnosno njen zakonski zastupnik umre ili postane poslovno nesposoban ili ako zakonski zastupnik bude razrešen dužnosti, punomoćnik je ovlašćen da preduzima radnje u postupku koje ne trpe odlaganje

Nadriparstvo

- *Ko se neovlašćeno i uz naknadu bavi pružanjem pravne pomoći, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dve godine (KZ)*

